

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ กรณีพรรคไทยมหารัฐไม่จัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐเป็นพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ หลังจากนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรคไทยมหารัฐทราบ และจัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมือง วิธีการจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมือง รวมทั้งได้จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้คำแนะนำ และพัฒนาบุคลากรของพรรคการเมืองเป็นประจำทุกปี ในคราวประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ก็ได้มีการแจ้งเตือนให้พรรคการเมืองทราบว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี พรรคไทยมหารัฐเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นมากกว่าเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ แต่ปรากฏว่า เมื่อพ้นกำหนดเวลา (ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔) ที่พรรคการเมืองต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๓) พรรคไทยมหารัฐ ไม่แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ได้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ ดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ส่งสำเนาคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมให้พรรคไทยมหารัฐ ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

นายคณิน บุญสุวรรณ หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐ ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจง และคำชี้แจงเพิ่มเติมสรุปว่า ผู้ถูกร้องไม่เคยดำเนินการใดที่เป็นปฏิบัติต่อหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผู้ถูกร้องไม่เคยได้รับหนังสือเตือนตามที่ผู้ร้องอ้าง และไม่ได้รับแจ้งให้ไปชี้แจง เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องได้ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่ของ กกต. ก็ได้รับคำตอบว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน แม้แต่นายสุเทพ พรหมวาส รองผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ ก็ไม่มีความชัดเจนในเรื่องนี้ แต่ได้แนะนำให้ส่งรายงานการดำเนินกิจการต่อ กกต. ผู้ถูกร้องได้ส่งรายงานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้อง จึงขอให้เรียกผู้เกี่ยวข้องกับผู้ร้องและผู้ถูกร้องมาชี้แจง เนื่องจากผู้ถูกร้องเข้าใจว่า พรรคผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเรียบร้อยแล้วจากได้จัดตั้งสาขาพรรคครบสี่ภาค คือประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทินตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาที่จะไม่ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองแต่อย่างใด การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องนั้นเป็นการไม่ส่งเสริมสนับสนุนระบบพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยกคำร้อง

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

คดีนี้ เมื่อพิจารณาคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม คำชี้แจงและคำชี้แจงเพิ่มเติม ประกอบคำชี้แจงของผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๓ ต่อผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารดังกล่าวในวันเดียวกัน ซึ่งเกินเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ กำหนด คือ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ดังนั้น เห็นว่า มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าว บัญญัติไว้ชัดเจน ให้หัวหน้าพรรคจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรค แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน พรรคการเมืองจะปฏิเสธว่าไม่รู้เพื่อปิดความรับผิดชอบไม่ได้ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า รายงานดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้จัดทำเกือบแล้วเสร็จสมบูรณ์ ตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ แต่ที่ไม่ได้ส่งตามที่กฎหมายกำหนด เพราะไม่ได้รับหนังสือเตือนจากผู้ร้อง และเข้าใจว่าพรรคได้รับการจัดตั้งยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน (พ.ศ. ๒๕๕๓) ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องเพิ่งจัดตั้งสาขาครบสี่ภาค ในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องแนะนำด้วยนั้น ไม่อาจรับฟังได้ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ ดังกล่าวข้างต้น

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยมหารัฐ ผู้ถูกร้อง

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ